KCSE PREDICTION 2018

KISWAHILI PAPER 2 QUESTIONS

1. UFAHAMU (Alama 15)

TEKNOHAMA

1. Imepita miongo mingi toka zama zile za matarishi waliokuwa mabingwa wa mbio za nyika. Zama hizo, barua ilichomekwa kwenye ujiti, akapewa tarishi kuiwasilisha kwa mlengwa. Aliitimua mbio, akapanda, akashuka milima na mabonde, akakata misitu na nyika, akavuka vijito na mito akaifikisha barua.

Alexander Graham Bell naye akazuka na mawasiliano ya simu mnamo mwaka wa 1876. Simu hii tangulizi ilitumia nyaya juu ya nguzo. Hizo ndizo zilizokuwa ishara za kuweko kwa mtandao wa simu katika eneo fulani. Ili kuwasiliana kwa simu, mtu alihitajika kutafuta kibanda maalaumu na sarafu tosha au sivyo umtafute mtu binafsi aliyekuwa na simu nyumbani au ofisini. Wengi watakumbuka ilivyokuwa vigumu kuungwa kwenye mtandao wa simu. Isitoshe, kuzembea kulipia akaunti yako ya simu kulisababisha kusitishwa kwa huduma mara moja. Si ajabu kulitokea watumiaji waliosubiri kwa muda wa mwaka au zaidi wakingoja kuungwa tena baada ya kulipa kiasi kilichodaiwa.

Hayo ni ya karne iliyopita. Juzi kidubwasha kipya cha mawasiliano kulizinduliwa. Simu tamba, rukono au rununu ukipenda. Kifaa hiki hakihitaji nyaya wala nguzo. Milingoti yenye nyungo za mawasiliano inatosha. Siku za awali, rununu zilitengewa mamwinyi na makabaila. Ili kuipata huduma hii ilibidi mtumiaji alipie leseni licha ya gharama ya kidubwasha chenyewe. Fauka ya hayo, ilimbidi awe na kibali cha idara ya serikali inayoshughulikia usalama nchini. Kilikuwa kiroja kumwona bwanyenye kuletewa kidubwasha na msaidizi ili aweze kuwasiliana. Msaidizi huyu alihitajika kutokana na ukubwa wa rununu.

Hayo ni juzi. Jana rununu illpungua bei. Umbo lake likawa dogo kiasi cha kubebeka mfukoni. Kina yakhe na makabwela wakapata rununu kwa bei ya masilahi. Nao watoa huduma hii muhimu wanaongezeka kila uchao. Kila mmoja wao yuko mbioni kuwasajili wateja wengi iwezekanavyo kwenye mtandao wake. Ukiritimba wa zama za shirika la Posta na simu ukaupisha mfumo wa soko huru katika sekta ya mawasiliano.

Katika awamu hii ya maendeleo ya rununu, matumizi yake yalijikita katika mawasiliano kimazungumzo. Pia rununu zilitumiwa kutuma ufuru au arafa. Hiyo jana zikapanuka kimatumizi. Zikaja zenye kamera, zingine kalenda na shajara.

Leo vioja vya rununu vimezidi. Matumizi yake yalijikita katika mawasiliano kimazungumzo. Maarafu katika huduma hizi za ziada kutuma na kupokea pesa kukoma. Nafuu zaidi ni kule kuzipata pesa hizo mara moja. Ukizitaka taslimu unamwendea wakala wa mtandao husika. Huduma hii imetia fora kwa wateja ambao hawana akaunti za benki na wale wanaoishi sehemu za mashambani. Isitoshe, gharama za usafiri zimepungua kwani unaweza kuagiza utakacho bila kuondoka ulipo.

Mashirika na taasisi mbalimbali zimeungana na wadau wa sekta ya mawasiliano ili kuwawezesha wateja kulipia bidhaa na huduma kwa rununu. Mashirika haya ni pamoja na mabaraza ya miji na kampuni ya usambazaji nguvu za umeme. Simu tamba pia inamwezesha msafiri kununa tikiti ya basi, garimoshi hata ya ndege bila kufika kwenye ofisi za mashirika hayo ya usafiri.

Ikiwa rununu yako imeunganishwa na mtandao mwafaka unaweza kusoma magazeti, kupata ramani za maeneo mbalimbali, kutazama michezo kenyekenye na burudani ya muziki. Tehana inapiga hatua mpya kila uchao. Hatuna budi kujiuliza kesho itatuandalia maajabu yapi?

MASWALI

a) Eleza hali ya mawasiliano kabla ya kuwepo simu tamba. (Tumia maneno 50) (al.8, 1 mtiririko).

Nakala chafu

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Nakala safi

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

b) Fafanua manufaa ya simu tamba. (idadi ya maneno isizidi 30) al. 5, 1 mtiririko)

Nakala chafu

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Nakala safi

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

2. UFUPISHO (Alama 15)

TEHAMA

2. Imepita miongo mingi toka zama zile za matarishi waliokuwa mabingwa wa mbio za nyika. Zama hizo, barua ilichomekwa kwenye ujiti, akapewa tarishi kuiwasilisha kwa mlengwa. Aliitimua mbio, akapanda, akashuka milima na mabonde, akakata misitu na nyika, akavuka vijito na mito akaifikisha barua.

   Alexander Graham Bell naye akazuka na mawasiliano ya simu mnamo mwaka wa 1876. Simu hii tangulizi ilitumia nyaya juu ya nguzo.

   Hizo ndizo zilizokuwa ishara za kuweko kwa mtandao wa simu katika eneo fulani. Ili kuwasiliana kwa simu, mtu alihitajika kutafuta kibanda maalaumu na sarafu tosha au sivyo umtafute mtu binafsi aliyekuwa na simu nyumbani au ofisini. Wengi watakumbuka ilivyokuwa vigumu kuungwa kwenye mtandao wa simu. Isitoshe, kuzembea kulipia akaunti yako ya simu kulisababisha kusitishwa kwa huduma mara moja. Si ajabu kulitokea watumiaji waliosubiri kwa muda wa mwaka au zaidi wakingoja kuungwa tena baada ya kulipa kiasi kilichodaiwa.

   Hayo ni ya karne iliyopita. Juzi kidubwasha kipya cha mawasiliano kulizinduliwa. Simu tamba, rukono au rununu ukipenda. Kifaa hiki hakihitaji nyaya wala nguzo. Milingoti yenye nyungo za mawasiliano inatosha. Siku za awali, rununu zilitengewa mamwinyi na makabaila. Ili kuipata huduma hii ilibidi mtumiaji alipie leseni licha ya gharama ya kidubwasha chenyewe. Fauka ya hayo, ilimbidi awe na kibali cha idara ya serikali inayoshughulikia usalama nchini. Kilikuwa kiroja kumwona bwanyenye kuletewa kidubwasha na msaidizi ili aweze kuwasiliana. Msaidizi huyu alihitajika kutokana na ukubwa wa rununu.

   Hayo ni juzi. Jana rununu illpungua bei. Umbo lake likawa dogo kiasi cha kubebeka mfukoni. Kina yakhe na makabwela wakapata rununu kwa bei ya masilahi. Nao watoa huduma hii muhimu wanaongezeka kila uchao. Kila mmoja wao yuko mbioni kuwasajili wateja wengi iwezekanavyo kwenye mtandao wake. Ukiritimba wa zama za shirika la Posta na simu ukaupisha mfumo wa soko huru katika sekta ya mawasiliano.

   Katika awamu hii ya maendeleo ya rununu, matumizi yake yalijikita katika mawasiliano kimazungumzo. Pia rununu zilitumiwa kutuma ufuru au arafa. Hiyo jana zikapanuka kimatumizi. Zikaja zenye kamera, zingine kalenda na shajara.

   Leo vioja vya rununu vimezidi. Matumizi yake yalijikita katika mawasiliano kimazungumzo. Maarafu katika huduma hizi za ziada kutuma na kupokea pesa kukoma. Nafuu zaidi ni kule kuzipata pesa hizo mara moja. Ukizitaka taslimu unamwendea wakala wa mtandao husika. Huduma hii imetia fora kwa wateja ambao hawana akaunti za benki na wale wanaoishi sehemu za mashambani. Isitoshe, gharama za usafiri zimepungua kwani unaweza kuagiza utakacho bila kuondoka ulipo.

   Mashirika na taasisi mbalimbali zimeungana na wadau wa sekta ya mawasiliano ili kuwawezesha wateja kulipia bidhaa na huduma kwa rununu. Mashirika haya ni pamoja na mabaraza ya miji na kampuni ya usambazaji nguvu za umeme. Simu tamba pia inamwezesha msafiri kununa tikiti ya basi, garimoshi hata ya ndege bila kufika kwenye ofisi za mashirika hayo ya usafiri.

   Ikiwa rununu yako imeunganishwa na mtandao mwafaka unaweza kusoma magazeti, kupata ramani za maeneo mbalimbali, kutazama michezo kenyekenye na burudani ya muziki. Tehana inapiga hatua mpya kila uchao. Hatuna budi kujiuliza kesho itatuandalia maajabu yapi?

a) Eleza hali ya mawasiliano kabla ya kuwepo simu tamba. (Tumia maneno 50) (al.8, 1 mtiririko).

Nakala chafu

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Nakala safi

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

b) Fafanua manufaa ya simu tamba. (idadi ya maneno isizidi 30) al. 5, 1 mtiririko)

Nakala chafu

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Nakala safi

....
....
....
....
....
....
....
....

....
....
....
....

3. MATUMIZI YA LUGHA (Alama 40)

3. a) Taja vipasuo viwili vya midomo. (alama 2)

....
....
....
....

b) Bainisha virejeshi vinavyopatikana katika sentensi hizi (alama 2)

i) Ajuaye kwangu ni nani.

....
....
....
....

ii) Kikulacho ki nguoni mwako.

....
....
....
....

c) Akifisha sentensi hizi. (alama 4) i) Alikufa siku ya jumapili

....
....
....
....

ii) Mama alitamka nipe hicho kitabu.

....
....
....
....

d) Nyambua vitenzi katika sentensi kwa kauli iliyo mabanoni (alama 2)

i) Yohana alipokea barua. (kauli ya kutendeshwa)

....
....
....
....

ii) Mchezo uliigizwa. (kauli ya kutendesha)

....
....
....
....

e) Unda vitenzi kutokana na nomino zifuatazo (alama 2) i) baraza

....
....
....
....

ii) jeraha

....
....
....
....

f) Andika sentensi ifuatayo katika wakati ujao (alama 2)
Nora ni mkulima msifika katika kata hii.

....
....
....
....

g) Weka nomino hizi katika ngeli zake (alama 2)

i) raha..
....

ii) kumbikumbi...
....

h) Unda nomino ukitumia mizizi ifuatayo (alama 2)

-f-
-l-

i) Tambua vivumishi vilivyotumika katika sentensi hii kisha ueleze ni vya aina gani (alama 2)

Karatasi nyekundu ilitengenezewa kiwanda kile

....
....
....
....

j) Andika kinyume cha sentensi hizi (alama 4)

i) Zisuke nywele za msichana huyu ukifumba macho

....
....
....

....

ii) Ubane mlango na umtwike mchukuzi mzigo huu

....

....

k) Changanua neno lifuatalo ili kuonyesha viambishi awali, mzizi na viambishi tamati (alama 1)

Walioangaliana

....

....

l) Tunga sentensi yoyote ambatano (alama 1)

....

....

m) Onyesha chagizo katika sentensi zifuatazo (alama 2)

i) Mwanariadha uliyemtaja alipaa angani kama kipungu

....

....

ii) Wageni watafika nyumbani leo jioni.

....

....

n) Changanua sentensi hizi kwa njia ya jedwali (alama 2)

Ulienda uwanjani jana asubuhi.

....

....

o) Tumia neno kiborana katika sentensi kama (alama 2)

Kivumishi cha sifa

………
…………………………………………………………
………
…………………………………………………………

Kielezi cha jinsi

………
…………………………………………………………
………
…………………………………………………………

p) Sahihisha Mfua ulionyesha ulisababisha mafuriko

………
…………………………………………………………
………
…………………………………………………………

q) Andika visawe vya maneno yaliyopigwa mstari katika sentensi ifuatayo (alama 2)

Kilikua kioja kuona marafiki wakipigana

………
…………………………………………………………
………
…………………………………………………………

r) Siji ni ukanusho wa (alama 2)

………
…………………………………………………………
………
…………………………………………………………

4. ISIMU JAMII (Alama 10)

4. a) Fafanua vizingiti vitano vinavyokabili uimarishaji wa Kiswahili nchini Kenya (alama 10).

………
………
………
………
………
………
………
………
………
………
………………………………………………………………………………
………
………………………………………………………………………………
………
………………………………………………………………………………
………
………………………………………………………………………………
………
………………………………………………………………………………
………
………………………………………………………………………………
………
………………………………………………………………………………